

de grossals, y de arbiquerudes, y de *verdielles* y de gurmantes, totes barrejàdes», Valls i Vicens (*Lo Segador*, 25). *Verdiansa. Verdigó. Verdol*, teixits, BDC IV, 161.

Verdós [Belv., DAG; «*drap verdós*» val. 1446, *AlcM*] «Vora l barranc dels Algadins / l'aigua corrent els camps anega, / en sos espills lo sol llampega / i trau l'arròs *verdosos* brins; / sona'l tic-tac en els molins / ---», Llorente, *Bc. dels Algadins*, v. 20; «Colon mira l'Atlàntic sense mida / com si hi sentís alguna *veu que l crida*, / y entremig dels fantasmes vagarosos, / obiràs d'una verge l's ulls *verdosos*, / *verdosos* com les ones y amargants», *Atl. x, 2e. Verdositat. Verdoscenc*.

Verduc 'tany' [S. XIII]: «amich de bocha, pech se e és moix ['astut, traïdor'], / si là hom ops à, / torcera e *verduch* serà de boix», *Compil. Prov. Aràb.* (ed. Mettmann, § 13).

AlcM només des de 1434 (mall.). Estrany al cat. or. i ross., però no als altres dialectes: «és el nom mall. de la vergella» (*CostManc.* I, 165, § 681). Des dels Pirineus centrals, Vall de Cardós; a Tavascan *berdúk* 'vímet o gros venciell de salanca' Tavascan, però a Estre i Esterrí de Cardós no ho diuen de la salanca ni del salze, sinó de les llates o branques primes i flexibles del bedoll, amb les quals es trenen les cartres (1934). A la part baixa de les valls de Boí i Barravés és una branca un poc flexible de salanca, de vímet o d'altres arbres, que usen per trenar les arnes o ruscos (Vilaller i Llesp, 1953; Barravés BDC VI, 37). A la Vall d'Àneu fan un compromís entre això i *verdanc* dient «*berdunca*: rama cortada y flexible, fácilmente manejable» i «*berduncada*: acció de pegar con una *berdunca*» (CPol, V, d'Àneu, p. 10). Va seguint cap a l'Ebre, on «del *verduc* dels salzes en fan paneres» (diari de Coromines, navegació Móra-Tortosa, 1923) i Tortosa, BDC III, 113. Ara bé també a Mall. es fan «paneres texides amb *verducs* d'ullastre», JnRosselló (*Manyoc*, 106).

Verduquet nàutic, *Butlletí Dial. Cat.* XII, 73. *Verduqueta* 'bastonet, vara petita', Arabia, *Tort. i Rib. d'Ebre*, p. 170 (*Misc. Folk.*, 170). I així com en *verdanc* hi ha 'equimosi' com a acc. més coneguda, ací és a l'inrevés: també existeix la duplicitat però en proporció inversa, car només d'Alzira tinc nota de *verduc* per a 'nyanyo, blau': «si et cau una bossa de cucs de pi se fa el coll a *berdúcs*» (s'hi fan 'nyanyos') (1962); però en el mateix sentit s'ha usat en el valencià de l'Horta: «no se sabia què era més temible: ses ungles o sa llengua: unes i altres açaven *verducs* en la pell», Morales SMartín (*Idilis Llevant.*, 56.4f.). El doble sentit —vegetal i cutani— de *verduc* i *verdanc*, degué ser fomentat (si no causat) pel fet que l'equimosi ve del cop de *verduc*, -*danc*: *verdugada*, *verdancada*. *Verduguer* ribag. (BDC VI, 37) i mall. (*AlcM*).

+*Verduga* (pastoral, BDC XIX, 217).

Verdugada 'cinglantada que es venta amb un verduc': «si a una serp li foteu *berdugá* queda mig estamordida» Vilafranca del Mtre. (1961). «Dix lo cardenal: —Ai Déus! Quins demonis són aquests qui ai-

tals fets van faent?— E dix lo rei de França: —---- són la pus leial gent a lur senyor --- que vós los porfets tots baconar abans que --- hagués perduda la terra; e axí o per mar o per terra, ne veurets moltes d'aquestes *verdugades*, per què us dic que folla empresa havem feita, e Nós e vós», Muntaner, § 132, així l'ed. Bofarull (p. 263), però Casac. (IV, 44.20) hi troba *verguntades*, on veiem un encreuament amb *verdanc* paral·lel al que hem vist en *verdunc* de la V. d'Àneu. *Verdugada* 'sotragada': *dues verdugades*, a Bna. a. 1435 (Fontserè-Iglésias, *Recopil. Sismica*, p. 193); de nou el 23-IX-1511: «féu una bona *verdugada* de terratrèmol» (*Arxius III*, 230). *Verdugada*: «esgrimint, torcent», Busa-Nebrixa.

Sinònim mallorquí n'és *perugada* que el DFgra. registra com a trad. de *revinclada*, -*nglada* (veg. VIN-CLE); pot ser mossarabisme, amb els acostumats en-sordiments per ultracorreció mossàrab, o bé (o almenys ajudant-hi) alteració per etim. pop. de PERTICA 'cop de perxa' (cf. cast. *pértiga*, port. *pirtiga*). No crec, per tant, que aquesta variant tan local i moderna aporti gaire pes a la connexió amb VIRGULTUM i menys encara a *Ver-tougus*.

Verduguejar 'pegar una violenta sacsada amb llança o espasa': «Aprés que Scipiò hac parlat, ferí la terra ab la llança, la qual fortment *verduguejà* e aparec molt tremolosa», Ant. Canals (*Scipiò, NCl.*, 61, *verdugaçà*, ed. Miquel, p. 28); «Alçant lo braç, *verduguejà* la spasa»; «*verduguejant* la llança, portant la maça en la mà esquerra, se mou contra Curial», *Curial (NCl. III*, 156.8, 198); «*verduguejar* o brandir la llança com hom la vol llançar: vibrare hastam ad jaculandum, concutere, crispere», JnEsteve (*LiEleg.* t-4.1).

Com que el tipus *verdugo* cast./*vergunto* port. és fonamental en aquestes llengües, més que en català, ens remetrem al DCEC/DECH per als raonaments etimològics. Del cast. són presos *verduguillo* i *verdugado*, que en qualitat de robes nobles de Castella tingueren certa difusió entre nosaltres en els Ss. xv-xvi. Una cosa que s'hi pot afegir és la possibilitat que se m'acua d'un origen pre-romà en relació amb un NP *Ver-tougus* que Whatmough troba en inscripcions: *Dial. of Anc. Gaul*, 139 (p. 113), pot ser relacionable amb un *Toglus* (156, p. 121) que ell mateix recull com un cas de síncope *TOGILO- a base de l'irl. *toigh* ['natural' IEW 1058 i 1088] i en relació amb *Togidus* 140 (p. 124, que compara amb el ll. *vividus*).

Ens en sentim, però, bastant escèptics, i continuem creient bo el que en vaig dir en el DCEC/DECH a base de VIRIDIS, probablement combinat amb VIRGULTUM. Cf. altres derivats de VIRIDIS amb sentit semblant; Benasc *verdiasso*: «un panero de *berdiásos* d'axalença» (arbret que només es fa en llocs d'arenal, vora el riu), 1965, Ferraz (107); «*verdiasso*: mimbres», santand. *bardiasca* (Alcalde del Rfo, i cf. el tipus *BARDASCA 'vareta' propi del való, Gamillscheg, ZRPb. XLIII, 570-1; REW I, 262a), del qual dubto també que n'ampliï prou la base per justificar aquella hipòtesi pre-romana.

Verdusseu, -*sseua*, 'una mica verd' val. (Almudaina,